

IGRA U ZAGRLJAJU PRIRODE

Tekst: Cristina Mazzucchelli
Fotografije: Matteo Carassale

I

Kada su je angažirali da osmisli vrt za dječji vrtić Clorofilla u središtu Milana — vrtić koji, kako mu i ime sugerira, stavlja prirodu i razumijevanje biljaka u fokus — Cristina Mazzucchelli zamislila je vrt u kojem se djeca mogu slobodno kretati i igrati, neprestano okružena zelenilom koje će poticati sva njihova osjetila. Rezultat je čaroban vrt koji djeci omogućuje da se približe prirodi i iz prve ruke uče o uzgoju biljaka i prirodnim ciklusima.

Kada sam s investitorima prolazila detalje ovog projekta zadatak je sasvim očekivano bio osmisli vrt u kojem se djeca mogu slobodno, ali i sigurno kretati i igrati. Također, trebalo je stvoriti prostor gdje biljke potiču igru i učenje i djeluju kao interaktivno sučelje u kojem djeca mogu istraživati, eksperimentirati i učiti kroz igru, kretanje i kontakt s prirodom. Dodatni zahtjevi uključivali su biljke i prostor jednostavne za održavanje kao i širok izbor biljnih vrsta te zanimljive elemente i interes tijekom cijele godine. Od samog početka ovaj vrt zamišljala kao zeleni krug koji će djecu obavijati svojim živim zagrljajem. Kako bih to ostvarila, stvorila sam prsten zelenila koji okružuje cijeli vrt i prekriva uzdignute lukove penjačicama. Viseći vrt savršeno utjelovljuje moju viziju zelenog zagrljaja, nudeći prostor koji je i vibrantan i ispunjen zelenilom, ali i praktičan — mjesto gdje se aktivnosti isprepliću s neprekidnim osjetilnim doživljajima, potičući znatiželju i angažman djece koja ga posjećuju.

Konceptualno, vrt je određen nizom uzdignutih gredica povezanih drvenim stazama i malim stepenicama na kojima djeca mogu sjediti i promatrati. Visina gredica pažljivo je izračunata kako bi biljke bile nadohvat ruke malim znatiželjnim istraživačima, omogućujući im da se približe prirodi. Grede štite biljke od gaženja i omogućuju dublji sloj tla, a još važnije, podižu biljke na razinu dječjih očiju. Za grede sam pažljivo odabrala biljke koje će privući djecu i potaknuti ih na istraživanje svim osjetilima — vizualno, taktilno, olfaktivno pa čak i okusom. Ovakav raspored vrt čini dinamičnim i osjetilnim igralištem gdje učenje i igra idu ruku pod ruku. Dizajn uključuje mnoge intimne kutke za razgovor, ali i labirintske staze za igru. Umjesto travnjaka odabrana je podloga od kompozitnog drva u pastelnim bojama s razmacima za uzdignute grede. Vrt sadrži mnogo intimnih kutaka u kojima djeca mogu sjediti i razgovarati, ali ima i vrlo dinamičnu kvalitetu — kada su puni energije, mogu sigurno juriti oko gredica.

Naravno, u vrtu su strogo zabranjene otrovne biljke i biljke s korijenjem koje bi moglo oštetiti izolacijski sloj. Umjesto toga, posađene su višegodišnje lisnate biljke, lake za održavanje i prilagodljive ograničenom tlu, a istodobno poznate po obilnoj cvatnji. Posađila sam mnogo cvijeća i biljaka koje se mijenjaju s godišnjim dobima, ali sam bila vrlo oprezna s paletom boja. Boje koje dominiraju su plava, azurna, ljubičasta i siva jer njihovi tonovi potiču vid bez nepotrebnog preopterećenja osjetila, stvarajući svijetlu harmoniju u skladu s prirodnim bojama podloge, pa je i atmosfera u vrtu bujna i umirujuća. U dječjim se vrtićima tradicionalno koriste vrlo jarke boje — intenzivne crvene, žute i ružičaste, no kad sam dizajnirala ovaj vrt, imala sam dvoje male djece i osjećala sam da djeci ne treba dodatnih podražaja, pa sam odabrala puno zelene i cvijeće u pastelnim bojama — mnogo bijele, svijetloplave i nešto ružičaste. Jedinu jaku boju donosi rudbekija koju sam dodala kao kontrast zelenilu. Kako bih u prostoru stvorila osjećaj divlje prirode, posađene su trave koje se njišu poput vatrometa i potiču djecu na igru među cvjetnim živicama.

Visina gredica pažljivo je izračunata kako bi biljke bile nadohvat ruke malim znatiželjnim istraživačima, omogućujući im da se prirodi približe licem u lice.

Vrt sadrži mnogo intimnih kutaka u kojima djeca mogu sjediti i razgovarati, a kada su puni energije, mogu sigurno juriti oko uzdignutih gredica.

Kad govorimo o izboru biljaka, bilo je važno da vrt ne bude u potpunosti zasađen zimzelenim vrstama, nego da se mijenja kroz godišnja doba. Djeca provode mnogo vremena vani i te prirodne promjene postaju dio njihove svakodnevice, pomažući im da se duboko povežu s prirodom koja ih okružuje i njenim ritmovima. Na vanjskim rešetkama raste jasmin, dok se po lukovima penje kanadska loza, stvarajući poetične scenografije. Postoje i dvije duge gredice s jestivim biljem, a djeca aktivno sudjeluju u njihovoj sadnji, zalijevanju i berbi te odnose urod u kuhinju vrtića, gdje uče kako se hrana priprema. Posađene su i trešnja i mušmula, s kojih djeca mogu sama brati plodove. Aromatične i mirisne biljke poput ružmarina, kadulje i baršunastog dlakavog čistaca (*Stachis lanata*) nalaze se duž rubnih gredica, pružajući bogata osjetilna iskustva. Zbog blizine privatnih stanova u okolnim zgradama u uzdignutim su gredicama posađeni grmovi i drveće poput mirisnice (*Osmanthus*), komorike (*Phillyrea*), pajasmina (*Philadelphus*) ili obične rujevine (*Cotinus coggygria*), čime je stvoren osjećaj privatnosti. U njihovom su podnožju posađene manje biljke poput ukrasnih trava (*Stipa Tenuissima* i *Carex*) i lijepog afričkog ljiljana (*Agapanthus*) čime smo dobili iluziju dubine.

Ovako zamišljen i dizajniran vrt djeci pruža vrlo važne poticaje i mogućnosti kako za tjelesni, tako i za kognitivni, emocionalni i socijalni razvoj u okviru integriranog i inkluzivnog pedagoškog pristupa. Prirodno okruženje potiče osjetilnu percepciju promatranjem biljaka, rukovanjem prirodnim materijalima poput zemlje, lišća, drva ili vode te interakcijom s raznolikim vizualnim, auditivnim i taktilnim podražajima. Uz to, vrt pomaže odgojiteljima u pripovijedanju i zajedničkom čitanju u posebno namijenjenim vanjskim prostorima ili ispod drveća. Odgojitelji koriste bilje za poduku o razvoju sjemena i korijena, a njihove listove mogu rasprostrijeti i po prozirnim stolovima koji ih osvijetljuju odozdo, što djecu često potiče na crtanje. Svakodnevni boravak u vrtu također razvija poštovanje i pozitivan odnos prema prirodi, postavljajući temelje za ekološku svijest i održive stavove.

Veseli me gledati kako djeca s lakoćom i radošću borave i igraju se u ovom prostoru, okružena ljepotom, gdje priroda i ljudi žive u harmoniji, donoseći radost i odraslima. Priroda se može dodirnuti, istražiti i doživjeti kao nezamjenjiv učitelj. Vjerujem da ljepota ovog mjesta ispunjava dječja srca i uči ih cijeniti ono što je lijepo i dobro.

